

Avgränsningssamråd för den planerade solcellsparken på fastigheten Edsele-Ås 5:4, Sollefteå kommun

Naturskyddsföreningens länsförbund i Västernorrland har fått samrådshandlingarna på remiss.

Vi avråder helt från att anlägga solcellsparken i det planerade läget, främst eftersom vi anser att solpaneler i första hand ska anläggas i redan exploaterade miljöer, t ex tak och industrimark. Vi anser även att solenergianläggningar mest fördelaktigt bör vara småskaliga och ligga nära konsumenten.

Eftersom växande skog tas i anspråk kommer etableringen av solparken innebära minskad kolinbindning på dessa 590 ha, varför projektet omöjligen kan kallas "grönt".

Bakgrund

Ilmatar Solar AB vill ansöka om att bygga en solcellspark 6,5 km sydsydost om Edsele i Sollefteå kommun.

Solcellsområdet planeras bli ca 590 ha stort och ge en total effekt på upp till 550 MW. Marken som planeras användas är i dag huvudsakligen skogbevuxen. Växtligheten i området kommer kontinuerligt att hållas ner för att dels förhindra brand, dels för att växtlighet inte ska skugga panelerna. Anläggningen kommer inte att stängslas in men ska övervakas med kameror som både registrerar synligt ljus och värme.

Naturskyddsföreningens synpunkter

Kännedomen om naturvärden i området för anläggningen är mycket bristfällig, varför det kommer att krävas en rad inventeringar för att kunna göra en bedömning av exakt vilka naturmiljöer och arter som kan påverkas av etableringen. Även kunskapen om hur en så stor solanläggning som denna, på denna typ av mark, påverkar natur och miljö är bristfällig. En eventuell tillståndsansökan måste därför förenas med villkor om olika kontrollprogram och uppföljande studier.

Nedan följer vårt ställningstagande till solcellsparken som företeelse, med den information vi har till hands genom samrådshandlingen.

I den händelse en tillståndsansökan för projektet lämnas in ber vi att få återkomma med mer detaljerade synpunkter.

Tveksam klimatnytta

Naturskyddsföreningen anser att solenergi är en viktig energikälla, som vi behöver bygga ut för vår framtida energiförsörjning. För att den även ska kunna kallas "hållbar" behöver den förläggas till platser som inte redan levererar andra ekosystemtjänster. Man måste noga analysera miljö- och klimatnyttan ur ett perspektiv som sträcker sig utanför den enskilda anläggningen. Vi anser att en sådan analys hör hemma under avsnitt 6.7 samt naturligtvis i en kommande MKB.

Solcellsanläggningar ska i första hand byggas på redan exploaterad eller bebyggd mark och i andra hand på jordbruksmark där påverkan på biologisk mångfald kan undvikas. På jordbruksmark kan i vissa fall betesdrift eller odling kombineras med elproduktionen.

Att som i detta fall föreslå etablering på mark med växande skog ger en mycket tveksam miljönytta eftersom skogens roll som kolsänka inom etableringsområdet upphör. Om vi ska ha den minsta chans att uppnå våra nationella och internationella miljömål måste skogens förmåga till kolinbindning öka. Den skog som ska avverkas inom området utgörs till stor del av ungskog och kan därmed inte inräknas in i den så kallade substitutionseffekten, dvs ge produkter som kan ersätta material som stål och betong. Även av träd ur en avverkningsmogen skog blir idag så mycket som 80 % kortlivade produkter som papper och kartong, vilket redan där ger en tveksam klimatnytta.

Småskaliga anläggningar är att föredra

En utbyggnad av solcellsanläggningar på tak till redan existerande och planerade byggnader av allehanda slag, eller i redan exploaterade industriområden, utgör en enorm möjlighet till energiutvinning, som inte tar någon ny yta i anspråk samtidigt som elproduktionen kan ske så nära konsumenterna som möjligt. Att förlägga produktion av solceller i många små anläggningar gör dessutom systemet mindre sårbart och effektivare. I Danmark har de största solcellsparkerna skapat problem. De är direkt anslutna till transmissionsnätet, och ger stora svängningar under dagar med växlande molnighet ("Enorma solcellsparker skapar problem i Danmarks elnät". Artikel publicerad 14 november 2023; "Vandel-anläggningen i Billund är en av Europas största solcellsparker med sina nära 300 MW.")

Ur perspektivet social hållbarhet är småskalig energiproduktion också att föredra eftersom det möjliggör småföretagande på landsbygden. Det kan behövas nya affärsmodeller, men sett ur en glesbygdskommuns synvinkel bör små solanläggningar prioriteras.

Påverkan på vatten

Vi konstaterar att SGI i sitt yttrande varnar för att etableringsområdet med omgivning kan vara känsligt för erosion när en så stor areal skog avverkas på en gång. Transport av finkornigt material riskerar att ske till angränsande vattendrag, vilket kan påverka viktiga vattenbiotoper negativt. Alltid när vegetationstäckets schaktas av finns en stor risk för sedimenttransport ut i vattendrag, även på långa avstånd från verksamheten. Anläggningsområdet ligger 100 - 150 m högre än Faxälven, vilket oundvikligen gör att älven

får ta åtminstone det vatten som avrinner från anläggningens södra delar. Eftersom artuppgifter om vattenliv saknas, i de bäckar som korsar anläggningsområdet eller får ta emot avrinnande ytvatten, är det omöjligt att spekulera i vilken miljöpåverkan anläggningen har på omgivande vattenförekomster.

Topografin i området med branta slänter och nipor, gör det mycket skredkänsligt. Delvis för att området (älvdalarna kring Ångermanälven i stort) till stor del består av lera och silt. Den ökade tillförseln av avrinnande vatten till Faxälven innebär också reella risker för översvämning i området, både omgivande åkrar och annan tomtmark, med förödande påverkan för såväl djur som människor.

Friluftsliv och allemansrätt

Eftersom anläggningen omvandlar 590 ha naturmark till ett industrilandskap kan vi inte hålla med när Ilmatar Solar AB bedömer att anläggningen inte kommer att "medföra någon betydande påverkan på friluftslivet eller vilt och någon inskränkning på allemansrätten bedöms inte ske." Människor som bor här behöver inga särskilda "friluftsområden" eller "rekreationsområden" för att gå ut i skog och mark. Självklart kommer dessa 590 ha naturmark inte att kunna besökas för att plocka bär, svamp eller jaga. Känslan av att ta sig till och befinna sig på Sakris-Pettersbodarna kommer med säkerhet att påverkas av det moderna omgivande industrilandskapet, oavsett om skyddszon lämnas mot bodarna..

2024-01-31

Naturskyddsföreningen i Västernorrland
Brita Wessinger, ordförande